نامه به سردبیر

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره بیست و ششم شماره ۱۳۷ خرداد سال ۱۳۹۵ (۲۴۸-۲۴۷)

بررسی میزان مصرف و علل عدم مصرف خون و فرآورده های خونی در مراکز درمانی استان سمنان

مرضیه رضایی[۱]
علی خالقیان[۱]

Blood and Blood Product Utilization and Causes of Wastage in Semnan Hospitals

Marzie Rezaie[1],
Ali khaleghian[2]

[1] Physician, Semnan Blood Transfusion Center, Semnan
[2] Assistant Professor, Department of Biochemistry, Faculty of Medicine, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

درخواست بیش ازحد خون، ازمعمول‌ترین مشکلات در بیمارستان‌ها می‌باشد. این انتقال خون اگر به طور صحیح استفاده شود، می‌تواند نجات بخش حیات باشد وسطح سلامتی را ارتقاء بخشد(۱). فن‌آوری‌های پرهزینه و پرزحمت برای تهیه انواع فرآورده‌های سلولی و پلاسمایی علاوه بر محدودیت در منابع جایگزین، محققان طب انتقال خون را بر آن داشته تا با تهیه دستورالعمل‌ها و استانداردهایی در زمینه استفاده صحیح و مناسب خون و فرآورده‌های خونی، برای حفظ هر چه بیش‌تر منابع خون بکوشند(۲). باید به این نکته توجه کرد که تنها با سیاست‌گذاری‌های مناسب و مبتنی بر نیازها و امکانات حاکم بر هر جامعه، می‌توان خون کافی برای مصرف تهیه نمود(۳). تزریق خون تنها یکی از راه‌کارهای درمانی می‌باشد. از دست رفتن خون باید به حداقل رسیده تا متعاقباً نیاز به تزریق خون کاهش یابد(۴).هدف از مطالعه حاضر بررسی متوسط میزان درخواست و مصرف خون و فرآورده‌های خونی در بیمارستان‌های استان سمنان بوده است.

در مطالعه توصیفی گذشته نگر حاضر مصرف خون و فرآورده‌های خونی در ۹ بیمارستان که جزء مراکز دولتی، دانشگاهی و تامین اجتماعی استان سمنان بودند، از ابتدای سال ۱۳۹۲ تا پایان سال ۱۳۹۳ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که از ۳۲۱۳۳ واحد گلبول قرمز، ۷۴۲۳ واحد پلاکت و ۱۲۱۷۶ واحد FFP سفارش داده شده توسط مراکز درمانی به ترتیب ۲۹۱۱ واحد (۹۰/۹۱ درصد)، ۷۲۰۵ واحد (۹۷/۰۶ درصد) و ۱۱۹۷۹ واحد (۹۸/۳۸ درصد) مورد استفاده قرار گرفته‌اند و به ترتیب ۸/۶۲ درصد، ۲/۹۴ درصد و ۳/۶۵ درصد مورد استفاده قرار نگرفته است. میزان عدم مصرف خون و فرآورده‌های خونی در بیمارستان های شهر سمنان نسبت به مطالعات مشابه در ایران بسیار مطلوب می‌باشد. عمده‌ترین علت عدم مصرف خون و فرآورده‌های خونی، عدم نیاز بیمار و اتمام تاریخ مصرف فرآورده بوده است. سازمان انتقال خون هزینه تولید هر واحد خون را ۶۰۰ هزار ریال برآورد کرده است. انتقال خون یزد در سال ۱۳۹۴ نیز هزینه‌های فرآوری هر کیسه خون را ۱۵۰ هزار

مؤلف مسئول: علی خالقیان– سمنان: دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی E-mail:khaleghian.ali@gmail.com
۱. پزشک، مرکز انتقال خون سمنان، سمنان، ایران
۲. استادیار، گروه بیوشیمی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران
تاریخ دریافت : ۱۳۹۴/۸/۱۲ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات : ۱۳۹۴/۸/۲۰ تاریخ تصویب : ۱۳۹۴/۱۱/۶

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-06]

تومان برآورد کرده است که این رقم برای گروه های خونی نادر به ۵ میلیون تومان نیز می‌رسد. البته هزینه‌های دیگر شامل کراس مچ، نقل و انتقال ، نگهداری و هم‌چنین آزمون‌های غربالگری بر مبلغ فوق باید اضافه گردد(۵).

در مطالعه حاضر نشان داده شد که به طور کل ۹۰/۹۱ درصد از گلبول قرمز درخواست شده توسط نه بیمارستان استان سمنان مورد مصرف برای بیماران قرار گرفته است. این میزان در مقایسه با مطالعه زمانی کیاسری و همکاران که میزان مصرف را ۱۶درصد عنوان کرده‌اند، بسیار مطلوب می‌باشد(۶). هم‌چنین میزان گلبول قرمز درخواستی اتلاف شده در بیمارستان‌های آموزشی زاهدان در بررسی کرمی و همکاران ۴۴درصد بوده است که میزان اتلاف بسیار بیش‌تری را نسبت به مطالعه حاضر نشان می دهد(۱).

پیشنهاد می‌شود تصمیم‌گیری برای درخواست و کراس مچ و مصرف خون بر پایه اندیکاسیون‌های کلینیکی و آزمایشگاهی دقیق باشد. می‌توان با تهیه شیوه نامه مناسب برای درخواست خون و آموزش بیش‌تر به پزشکان و متخصصین میزان هدر رفت خون را کاهش داد.

References

1. Karami Sh, Purkhosravi N, Sanei Moghadam, Khosravi S. Consumption trend of blood and blood components in Zahedan teaching hospitals. Scientific Journal of Iran Blood Transfus Organ 2009; 5(4): 257-266 (Persian).
2. James RM, Brown S, Parapia LA, Williams AT. The impact of a 10 year cycle on blood usage in district general hospital. Transfus Med 2001; 11(5): 371-375.
3. Garehbaghian A, Jalilzadeh Kohi M, Honarkaran N, Davoodi F. Estimation and comparison of the production cost of blood and blood products in IBTO centers in 2002. J Blood Res 2004; 2: 61-69.
4. Rezaie M, khaleghian A. Prevalence of hepatitis B, hepatitis C and HIV in blood donors in Semnan province (Iran) from 2011 to 2015. Koomesh 2016; 17(2): 501-508(Persian).
5. Gharehbaghian A, Jalilzadeh Kohi M, Honarkaran N, Davoodi F. Estimation and comparison of the production cost of blood and blood products in IBTO centers in 2002. Scientific Journal of Iran Blood Transfus Organ 2004; 1(2): 61-70 (Persian).
6. Zamani Kiasari A, Kabirrzade A, Khademloo M, Hashemi M. Frequency of blood transfusion and its products in Emam Hospital of Sari. J Mazandaran Univ Med Sci 2008; 67(18): 91-95 (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-06]